

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Юридичний факультет
Кафедра кримінального права і процесу

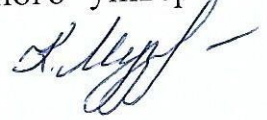
СИЛАБУС
вибіркового освітнього компонента

ЗАСАДИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ

підготовки бакалавра
спеціальності 081 «ПРАВО»
освітньо-професійної програми «ПРАВО»

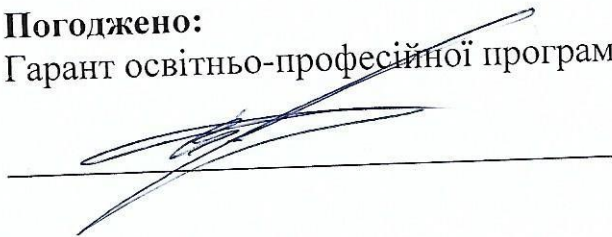
Силабус освітнього компонента «Засади кримінального провадження», підготовки бакалавра, галузі знань 08 ПРАВО, спеціальності 081 ПРАВО, за освітньо-професійною програмою ПРАВО.

Розробник: Музичук Катерина Сергіївна, професор кафедри кримінального права і процесу Волинського національного університету імені Лесі Українки, доктор юридичних наук, професор.

Погоджено:

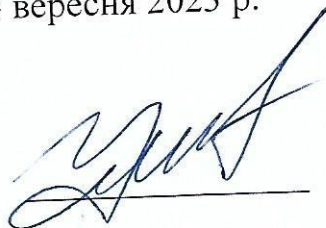
Гарант освітньо-професійної програми:

(Кравчук В.М.)

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри кримінального права і процесу протокол № 1 від «01» вересня 2023 р.

Завідувач кафедри:

(Фідря Ю.О.)

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній ступінь	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	08 ПРАВО	Вибіркова
	081 ПРАВО	Рік навчання 4-ий
Кількість годин/кредитів 150/5	ПРАВО	Семестр 8-ий
		Лекції 26 год.
		Практичні (семінарські) 30 год.
ІНДЗ: немає	БАКАЛАВР	Самостійна робота 84 год.
		Консультації 10 год.
		Форма контролю: залік
Мова навчання		українська

II. Інформація про викладача

ППП	Музичук Катерина Сергіївна
Науковий ступінь	доктор юридичних наук
Вчене звання	професор
Посада	професор кафедри кримінального права і процесу
Контактна інформація	+380992773831 Muzychuk.Kateryna@vnu.edu.ua
Консультації	викладач перебуває на кафедрі відповідно до розробленого графіку індивідуальних консультацій вул. Винниченка, 30, каб.225
Онлайн консультації	https://meet.google.com/its-ghyh-jnu
Дні занять	http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi

III. Опис освітнього компонента**1. Анотація**

Освітній компонент (далі – ОК) «Засади кримінального провадження» спрямований на формування наукового світогляду здобувачів освіти з метою реального застосування засад кримінального провадження в практичній діяльності. Майбутні юристи отримають глибокі та ґрунтовні знання щодо поняття, класифікації, системи принципів (засад), які визначають завдання, зміст та форму кримінального процесу України; їх нормативного змісту, функцій та ролі засад кримінального провадження у правозастосуванні. Вивчення проблемних аспектів реалізації засад кримінального провадження на стадіях досудового розслідування, судового провадження у першій інстанції та перегляду судових рішень, сприятиме формуванню у здобувачів

освіти навичок щодо загальних правил здійснення кримінального провадження та напрямів розвитку кримінального процесуального законодавства.

2. Пререквізити

Вивчення вказаної дисципліни базується на наступних ОК: Кримінальне процесуальне право; Теорія держави і права; Кримінальне право; Судові та правоохоронні органи; Основи права Європейського союзу.

3. Мета і завдання освітнього компонента

Метою ОК є поглиблення здобувачами освіти знань щодо сучасних проблем правового регулювання інституту засад кримінального провадження, набуття практичних навичок їх тлумачення та застосування у практичній діяльності.

Завданнями ОК є:

1) комплексний аналіз чинного кримінального процесуального законодавства, його тлумачень у частині закріплення інституту засад кримінального провадження;

2) порівняння та аналіз міжнародних стандартів щодо основ регулювання та здійснення кримінального судочинства із національним кримінальним процесуальним правом;

3) вивчення сучасних наукових джерел, поглядів науковців та дискусійних моментів щодо інституту засад кримінального провадження;

4) набуття професійних практичних навичок коректного тлумачення та застосування засад кримінального провадження для належного захисту прав осіб у кримінальному провадженні, оцінки ефективності функціонування механізму кримінальної юстиції в Україні, подолання прогалин кримінального процесуального законодавства.

4. Результати навчання (компетентності)

У результаті вивчення ОК здобувачі освіти здобудуть такі компетентності.

Інтегральна компетентність (ІК): здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у галузі правничої діяльності.

Загальні компетентності (ЗК): здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях; здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово; здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

Фахові компетентності (ФК): цінування та повага до гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння її правової природи; здатність застосовувати норми та інститути конституційного, кримінального процесуального права; здатність застосовувати правові принципи та доктрини; здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції.

У результаті засвоєння ОК здобувач вищої освіти повинен демонструвати такі **результати навчання (РН)**: давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю; оцінювати недоліки і переваги певних правових аргументів, аналізуючи відому проблему; знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права; вільно використовувати для правничої діяльності доступні інформаційні технології і бази даних; застосовувати в професійній діяльності основні сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи; виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки.

Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Прак т.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю/ Бали
Змістовий модуль 1. Загальноправові засади кримінального провадження						
Тема 1. Поняття, класифікація та значення засад кримінального провадження.		2	2	12	5	ДБ, Т, ДС, РМГ/5
Тема 2. Загальноправові принципи кримінального провадження (частина I).		4	4	10		
Тема 3. Загальноправові принципи кримінального провадження (частина II).		2	4	10		
Тема 4. Загальноправові принципи кримінального провадження (частина III).		4	4	10		
Разом за модулем 1	75	12	14	42	5	20 балів
Змістовий модуль 2. Міжгалузеві та галузеві засади кримінального провадження						
Тема 5. Міжгалузеві засади кримінального провадження (частина I).		4	4	10	5	РЗ/К, Т, Р, ДБ, ДС/ 5
Тема 6. Міжгалузеві засади кримінального провадження (частина II).		2	4	10		
Тема 7. Галузеві засади кримінального провадження (частина I).		4	4	12		
Тема 8. Галузеві засади кримінального провадження (частина II).		4	4	10		
Разом за модулем 2	75	14	16	42	5	20 балів
Види підсумкових робіт						
Модульна контрольна робота 1						МКР/30
Модульна контрольна робота 2						МКР/ 30
Всього годин:	150	26	30	84	10	100 балів

Форма контролю*: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота здобувача освіти, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз закону/судового рішення тощо.

5. Завдання для самостійного опрацювання

Формами самостійної роботи здобувача освіти з освітнього компонента «Засади кримінального провадження» є опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу; вивчення окремих тем або питань, що передбачені для самостійного опрацювання; поглиблене вивчення літератури на задану тему та пошук додаткової інформації; робота в інформаційних мережах; розробка кейсів; підготовка та публікація наукових статей, тез; підготовка до виступу на семінарських заняттях; вирішення тестів; систематизація вивченого матеріалу перед заліком; підготовка (написання) письмових робіт – реферату/аналізу судового рішення в кримінальному провадженні, що включає підбір необхідних джерел інформації та їх опрацювання.

Завдання для самостійної роботи формуються на кожен навчальний рік окремо з урахуванням змін до законодавства та судової практики, входять до плану семінарського заняття кожної теми, доступні для здобувачів освіти на кафедрі та платформі Moodle.

Завдання для самостійної роботи не оцінюються окремо. Контроль засвоєння навчального матеріалу для самостійного опрацювання здійснюється під час проведення практичних занять та підсумкового контролю.

IV. Політика оцінювання

1. Оцінювання знань здобувачів з ОК «Засади кримінального провадження» здійснюється на основі результатів поточного та підсумкового контролю знань.

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять і реалізується у формах опитування, виступів з доповідями щодо питань, винесених на обговорення, тестового експрес-контролю, письмового вирішення завдань, задач (казусів), письмових відповідей на окремі питання, виконання самостійної роботи тощо. За результатами практичних занять із кожного з 2-х модулів розраховується середньоарифметична кількість балів (Максимальна оцінка за кожен модуль – 20 балів), що включається до підсумкової оцінки знань.

Критеріями оцінювання знань здобувачів освіти під час усних та письмових відповідей з освітнього компоненту є:

- повнота розкриття питання;
- використання основної та додаткової літератури (нормативно-правових актів, підручників, навчальних посібників, журналів тощо);
- логіка викладення матеріалу, культура мови, емоційність та переконаність;
- аналітичні міркування, вміння робити порівняння, цілісність, системність, логічна послідовність, вміння формулювати висновки.

Максимальний бал, який може отримати здобувач освіти за результатами ПК протягом вивчення курсу – 40 балів.

Підсумковий контроль проводиться у формі модульного контролю, а саме: шляхом виконання двох модульних контрольних робіт. Максимальний бал за кожну модульну контрольну роботу – 30. Максимальний бал підсумкового контролю – 60. **Модульний контроль** здійснюється двічі протягом вивчення ОК у тестовій формі за результатами вивчення змістового модуля. Здобувачу освіти пропонується вирішити 30 тестів. Оцінювання здійснюється по 1 балу за кожну правильну відповідь.

Підсумкова оцінка з ОК «Засади кримінального провадження» визначається в балах як сума оцінок поточного та підсумкового контролю: $40+60=100$ балів (бали вказано у максимальних значеннях).

Якщо підсумкова оцінка становить **не менше 60 балів**, то, за згодою здобувача освіти, вона може бути зарахована як підсумкова оцінка з ОК «Засади кримінального провадження». У іншому випадку або якщо здобувач освіти бажає підвищити рейтинг, складається залік. У цьому випадку бали, набрані здобувачем за результатами поточного контролю та модульних контрольних робіт, анулюються, а максимальна оцінка, яку здобувач освіти може отримати за залік – 100 балів.

Розподіл балів за видами роботи

Поточний контроль		МКР 1	МКР 2	Залік	Підсумкова оцінка знань
Практичні заняття		Загалом			
Модуль 1	Модуль 2	30	30		
20	20	60		100	100

Шкала оцінювання роботи здобувача освіти:

1) Критерії оцінювання практичних занять:

5 – відмінно – питання висвітлені повністю, використана необхідна кількість термінів, класифікації, зроблені конкретні висновки;

4 – добре – питання висвітлені частково, відповідь охоплює основні аспекти, використана певна кількість термінів, класифікації, зроблені окремі висновки;

3-2 – задовільно – питання висвітлені поверхнево, використана частково юридична термінологія, зроблені висновки, які потребують деякого уточнення;

1-0 – незадовільно – питання висвітлені недостатньо, не використано юридичної термінології, окремі тези потребують уточнення, доопрацювання.

2) Критерії оцінювання модульного контролю:

30 – 0 – залежно від кількості правильно вирішених здобувачем освіти тестових завдань. За результатами 2-х МКР здобувач освіти може набрати максимально 60 балів.

У випадку отримання менше 60 балів (FX в ECTS) за результатами семестрового контролю, здобувач освіти обов'язково здійснює перескладання для ліквідації академзаборгованості.

2. Політика викладача щодо здобувача освіти:

- обов'язкове відвідування навчальних занять (лекційних та практичних);
- ініціативність та прийняття активної участі у дискусії під час вирішення та обговорення теоретико-прикладних питань на заняттях;
- аргументоване формулювання своїх думок з обговорюваних питань;
- своєчасне, якісне та самостійне виконання запропонованих завдань;
- дотримання норм академічної поведінки та етики.

Не допустимо:

- пропуск занять без поважних причин;
- систематичні запізнення на заняття;
- списування та плагіат.

Використання мобільних телефонів, планшетів та інших гаджетів під час лекційних та практичних занять дозволяється виключно у навчальних цілях. Під час виконання модульних контрольних робіт та іспиту використання гаджетів заборонено.

3. Комунікація

Основні платформи для комунікації викладача зі здобувачами освіти:

- 1) індивідуальна консультація, яка надається згідно графіку консультацій на кафедрі, або онлайн консультація на платформі Google Meet, відповідь на письмовий запит, надісланий на електронну пошту або месенджер викладача;
- 2) Moodle (новинний форум, система приватних повідомлень, коментарі до завдань).

4. Політика щодо академічної доброчесності

Вивчаючи курс «Засади кримінального провадження», здобувач освіти погоджується виконувати етичні принципи та визначені законом правила, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Здобувач освіти зобов'язаний дотримуватись політики академічної доброчесності, що передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Основні засади дотримання академічної доброчесності визначено у Положенні про систему запобігання та виявлення академічного плагіату у науково-дослідній діяльності здобувачів вищої освіти і науково-педагогічних працівників Волинського національного університету імені Лесі Українки http://ra.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/11/polozhennya_antyplagiat.pdf, а також у Кодексі академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки <http://ra.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/06/Kodeks-akademichnoyi-dobrochesnosti.pdf>.

5. Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті

Бали зарахування результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті

Види наукової та практичної активності здобувача освіти	Кількість балів
Публікація наукової статті в періодичному науковому фаховому виданні	до 20
Публікація тез доповіді у збірнику матеріалів конференції, круглого столу чи іншого наукового заходу	до 10
Виступ із доповіддю на науково-практичній конференції, засіданні круглого столу, симпозіумі тощо	до 10
Участь у Всеукраїнській студентській олімпіаді	до 20
Участь у Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт	до 20
Участь у правопросвітницьких заходах	до 5
Проходження курсів, тренінгів, воркшопів та інших видів неформальної освіти в межах тематики освітнього компонента*	до 10
Участь в Moot-courts	до 20

* Наприклад, онлайн курси «Доступ жінок до правосуддя», «Правосуддя, дружнє до дітей», «Права на захист даних і конфіденційність», «Судове обґрунтування та права людини», «Досудове розслідування та ЄСПЛ», «Процесуальні гарантії в кримінальному провадженні та права потерпілих», «Заборона жорстокого поводження», «Право на свободу та безпеку», «Право на повагу до приватного та сімейного життя», «Заходи, альтернативні взяттю під варту» на платформі HELP <https://help.elearning.ext.coe.int>.

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, здійснюється на добровільній основі та передбачає підтвердження того, що здобувач досяг результатів навчання, передбачених освітньо-професійною програмою, за якою він навчається. Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як освітньому компоненту в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню тощо, які передбачені програмою (силабусом) навчальної дисципліни (Положення про визнання результатів навчання,

отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки від 29 червня 2022 року <https://cutt.ly/mwi5lxf8>).

6. Політика щодо дедлайнів та перескладання

Здобувачі освіти зобов'язані дотримуватися строків, визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених освітнім компонентом. Пропуски семінарських занять (незалежно від поважності причини), а також незадовільна оцінка (0 балів) відпрацьовуються в обов'язковому порядку шляхом усної здачі теми пропущеного заняття викладачу у час, відведений для консультацій (ауд. 225) або в онлайн формі за погодженням із викладачем ОК. Графік консультацій науково-педагогічного працівника розміщений на інформаційному стенді кафедри та сайті факультету.

Дедлайни щодо здачі письмових видів робіт встановлюються викладачем та доводяться до відома здобувачів освіти шляхом розміщення на інформаційному стенді кафедри та платформі Moodle.

V. Підсумковий контроль

Підсумковий контроль у формі семестрового заліку полягає в оцінці засвоєння здобувачем освіти навчального матеріалу з ОК і виставляється за результатами поточної роботи здобувача освіти протягом семестру та виконаних модульних контрольних робіт.

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90-100	Зараховано
82-89	
75-81	
67-74	
60-66	
1-59	Незараховано (необхідне перескладання)

У випадку отримання менше 60 балів (FX в ECTS) за результатами семестрового контролю, здобувач освіти обов'язково здійснює перескладання для ліквідації академзаборгованості.

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна література:

1. Конституція України, прийнята на 5-ій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 року № 4651-VI. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>.

3. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод з поправками, внесеними відповідно до положень Протоколів №№ 11 та 14 з Протоколами №№ 1, 4, 6, 7, 12 та 13. Страсбург: Секретаріат Європейського суду з прав людини. 2010. 24 с. (Український переклад).
4. Конвенція проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання від 10 грудня 1984 р. Конвенцію ратифіковано із Указом Президії ВР N 3484-XI від 26.01.87 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_085#Text.
5. Декларація основних принципів правосуддя для жертв злочинів та зловживання владою, прийнята резолюцією Генеральної Асамблеї ООН 29 листопада 1985 р. // Кримінально-процесуальний кодекс України з постатейними матеріалами. За відп. ред. В.П. Шибіко. К.: Юрінком Інтер, 2000. С.423-427.
6. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 року № 2341-III. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.
7. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 05 липня 2012 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17#Text>.
8. Про безоплатну правову допомогу: Закон України від 23 лютого 2011 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3460-17#Text>.
9. Про забезпечення права на справедливий суд: Закону України від 12 лютого 2015 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/192-19#Text>.
10. Про інформацію: Закон України від 2 жовтня 1992 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 48. Ст.650.
11. Про прокуратуру: Закон України від 14 листопада 2014 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1991. № 53. Ст. 793.
12. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 02 червня 2016 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text>.
13. Беспалько І. Л. Засади кримінального провадження як вимоги, що пред'являються до діяльності державних органів, їх посадових і службових осіб (проблеми нормативного регулювання). *Вісник Національної академії правових наук України*. Т.26. №2, 2019. С.86-98.
14. Кобак М.В., Коваль А.А. Роль слідчого судді в процесі реалізації принципів кримінального провадження: монографія. Миколаїв. 2023. 208 с. URL: <https://dspace.chmnu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/1196/1/Кобак%20М.%20В.%20Роль%20слідчого%20судді%20в%20процесі%20реалізації.pdf>.
15. Кримінальний процес: підруч. / за заг. ред. О.В. Капліної, О.Г. Шило. Х.: Право, 2019. 544 с.
16. Кучинська О.П. Принципи кримінального провадження в механізмі забезпечення прав його учасників. К. : Юрінком Інтер. 2013 р. 288 с.
17. Мамка Г.М. Засади кримінального провадження у системі критеріїв оцінки його ефективності. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія: Юриспруденція. 2017. Вип. 30. Т. 2. С. 98–101.
18. Музичук К.С. Принципи кримінального провадження щодо неповнолітніх у світлі практики ЄСПЛ. *Проблеми правового регулювання*

статусу неповнолітньої особи у кримінально-правовій сфері : монографія. Луцьк : Завжди Поруч, 2021. 298 с. ISBN 978-617-95136-1-9

19. Навроцька В. Поняття принципу (засади) кримінального процесу. Радник: українській юридичний портал. URL: <http://radnuk.info/statti/556-protses/15353-2011-01-23-01-49-18.html>.

20. Gierhake Katrin. How to Justify the Open Court Principle in Criminal Proceedings. *Open Justice*, 2019. P. 103-116. URL: <https://www.nomos-elibrary.de/10.5771/9783845297620/open-justice?page=1>.

Додаткова література:

1. Дульський О.Л. Реалізація засади змагальності під час збирання доказів сторонами кримінального провадження. *Науковий вісник міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Юриспруденція*. 2023. №61. С.77-81. URL: https://www.vestnik-pravo.mgu.od.ua/archive/juspradenc61/61_2023.pdf#page=77.

2. Лоскутов Т.О. Правове регулювання засади розумності у кримінальному провадженні в умовах воєнного стану. *Київський часопис права*. 2023. №1. С.350-355. URL: <http://kyivchasprava.kneu.in.ua/index.php/kyivchasprava/article/view/298/285>.

3. Мамка Г.М. Визнання доказів недопустимими як процесуальний наслідок недотримання та порушення засад кримінального провадження. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2017. Вип 6. Т. 3. С. 158–162.

4. Мамка Г.М. Реалізація процесуальних принципів синхронності, рівності, збалансованості та розподілу сфер регулювання у кримінальному провадженні України. *Magyar Tudomány Journal (Budapest, Hungary)*. 2018. № 17. С. 9–14.

5. Музичук К.С. Практика Європейського суду з прав людини: критерій доведеності «поза розумним сумнівом». *Історико-правовий часопис*. 2021. №1 (16). С.100-106.

6. Музичук К.С. Принцип процесуальної справедливості (процесуальної рівності) та принцип рівності сторін у практиці Європейського суду з прав людини. *Історико-правовий часопис*. 2020. №1 (15). С.23-27.

7. Науково-практичний коментар Кримінального процесуального кодексу України: / В.М. Тертишник. Вид. 15-те, доповн. і переробл. Київ: Правова єдність: Алерта, 2018. 852 с.

8. Степаненко А. С. Стандарт доказування «поза розумним сумнівом» у кримінальному провадженні : : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.09, Одеса, 2017. 20 с.

Інтернет-ресурси:

1. Європейський суд з прав людини – <https://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=applicants/ukr&c>.

2. Офіційний веб-портал судової влади України – <https://court.gov.ua>.

3. Верховний Суд – <https://supreme.court.gov.ua/supreme/>.

4. Офіс Генерального прокурора – <https://www.gp.gov.ua/ua/index.html>.

5. Офіційний веб-сайт Міністерства юстиції – <https://minjust.gov.ua>.

6. Єдиний державний реєстр судових рішень – <http://www.reyestr.court.gov.ua/Page/1>.
7. Верховна Рада України – <https://zakon.rada.gov.ua/laws>.
8. Сайт бібліотеки Волинського національного університету імені Лесі Українки – <http://library.vnu.edu.ua>.